

Számunk szerzői

ÁRPÁD VON KLIMÓ (klimo@cua.edu) – történész, The Catholic University of America, Washington, D. C., USA

BALOGH ÁDÁM TIBOR (baloghadam.bp@gmail.com) – PhD hallgató, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Budapest

BORDÁS BERTALAN (bertalan.bordas@gmail.com) – PhD hallgató, Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Interdiszciplináris Doktori Iskola, Pécs

CZEGLÉDI NOÉMI (noemi.czelegledi.dr@gmail.com) – történész-főmuzeológus, Gödöllői Városi Múzeum, Gödöllő

CSEERNUS-LUKÁCS SZILVESZTER (csernus.sz@gmail.com) – doktorjelölt, Philipps-Universität Marburg, Fachbereich Geschichte und Kulturwissenschaften, Marburg, Németország.

CSORBA LÁSZLÓ (csorba@hotmail.com) – történész, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Művelődéstörténeti Tanszék, Budapest

DEÁK ÁGNES (deakagnes@yahoo.com) – történész, Szegedi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar, Modernkori Magyar Történeti Tanszék, Szeged

GÖNCZI AMBRUS (gonczister@gmail.com) – történész-muzeológus Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény, Budapest

GULYÁS ADRIENN (gadrienn.008@gmail.com) – PhD hallgató, Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Budapest

KEMÉNY KRISZTIÁN (kemenykp1@gmail.com) – történész-levéltáros, Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténelmi Levéltár, Budapest

KÖÖ ARTÚR (koo.artur@mki.gov.hu) – történész, Magyarországgkutató Intézet, Budapest

RESS ZOLTÁN (ressy0512@gmail.com) – PhD hallgató, Károli Gáspár Református Egyetem, Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Budapest; Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténeti Múzeum, Budapest

SZOLECZKY EMESE (szoleczkyoff@gmail.com) – történész-muzeológus, Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Hadtörténeti Múzeum, Budapest

TÓTH GÁBOR (toth.gaboo@gmail.com) – filozófiatörténész, Szeged

VÁRI LÁSZLÓ (llovrics@gmail.com) – művelődéstörténész, független kutató, Budapest

VÖLGYI RÉKA (rekavolgyi@gmail.com) – doktorandusz, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Történelemtudományi Doktori Iskola, Budapest; levéltáros. Budapest Főváros Levéltára, Budapest

A fordításokat DEÁK ÁGNES, RAKOVSKY ANDRÁS és SZOLECZKY EMESE készítette.

Contents

Essays

LÁSZLÓ CSORBA “Followers of Kossuth...” Military Officers in the Exiled Governor’s Retinue	5
ZOLTÁN RESS The Motion For the Rehabilitation of Artúr Görgei in 1884–1855 And Its Effect on the Veteran Associations	23
ADRIENN GULYÁS The Legacy of Female Soldiers in the Era of Dualism	42
ÁDÁM TIBOR BALOGH The Tribunal Drama of Military Veterans of 1848/1849: The Gazdag Trial Through Press Reports	62
GÖNCZI AMBRUS The Challenges of the Development, Construction, and Operation of the Veterans’ Home (1869–1882)	85
CZEGLÉDI NOÉMI The Fate of Elek Kocsi Horváth After the Revolution	99

Outlook

GÁBOR TÓTH The Building of the Parliament in Cultural and Urban History From the Turn of the Century to the Mid-1970s	111
LÁSZLÓ VÁRI From Supporting the War to Initiatives of Peace. The Relationships of the Symbolic Grand Lodge of Hungary Between 1914–1919	129

Retrospective

The Fates of Soldiers After 1848/1849 Through Journals (Introduction, editing and notes by: <i>Artúr Köő</i>)	137
Who Was Only Kept In Memory By His Writing... (Translation, introduction, editing and notes by: <i>Emese Szoleczky</i>)	151

Beyond Our Borders

“We historians have a certain shared perspective”. Interview with Árpád von Klimóval (Interviewer: Ágnes Deák)	164
Árpád von Klimó’s Bibliography	170
ÁRPÁD VON KLIMÓ The Veneration of Our Lady of Fátima. Modern Catholic Devotion in the Age of Secularization, Colonialism and Migration (Translator: <i>Ágnes Deák</i>)	176

Reviews

Hospitality in Óbuda (Simon Katalin: <i>A kocsmáktól a fogadóig. A vendéglátás keretei és története Óbudán 1848-ig. Budapest Főváros Levéltára, Budapest, 2020.</i>) RÉKA VÖLGYI	198
The Perspectives and Opportunities of the “Great Year” (Hermann Róbert: <i>A rendszerváltástól a megtorlásig. Tanulmányok az 1848–1849. évi forradalom és szabadságharc történetéről. Line Design kiadó, '48as Könyvtár sorozat, Budapest, 2020.</i>) KRISZTIÁN KEMÉNY	201
Knowledge in the Form of a Guidebook (Katona Tamás-Ráday Mihály: <i>Az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc emlékhelyei II. A száműzöttek nyomában. Szerkesztette Csorba László. Budapest, 2016.</i> Katona Tamás-Ráday Mihály: <i>Az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc emlékhelyei III. Arcok és sorsok – Hol sírjaik domborulnak. Szerkesztette Csorba László. Budapest, 2020.</i>) SZILVESZTER CSERNUS-LUKÁCS	205
Unity in Diversity – The Integration of Differences (Jana Osterkamp: <i>Viefalt ordnen. Das föderale Europa der Habsburgermonarchie [Vormärz bis 1918] Vandenhoeck & Ruprecht, München, 2020.</i>) ÁGNES DEÁK	211
The Battles of the Sons of Sopron in the Strange Lands of Bosnia (Varga Ottó: <i>Naplóm. 1878. Szerkesztette: Balla Tibor – Dominkovits Péter. Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára, Sopron, 2020.</i>) BERTALAN BORDÁS	215
Authors	219

**Az Aetas történettudományi folyóirat
2023. évi előfizetői felhívása**

2023-ra tervezett tematikus számaink a következők:

Birodalmak és birodalomépítés

Bűn és büntetés a dualizmus időszakában

19-20. századi európai és magyar történelem

Végek dicsérete – Katonák és kapitányok a török háborúk idején

Folytatjuk „**Elmélet és módszer**” rovatunkat. **Interjú**t tervezünk **Walter Sauerrel** (Ausztria) és **Ian D. Armourral** (Kanada).

Eddigi gyakorlatunknak megfelelően a 2023-as évfolyamra is **kedvezményt** biztosítunk előfizető olvasóinknak, hogy ezzel is jelezzük, nagyra becsüljük bizalmukat.

Többféle előfizetői módot ajánlunk fel, hogy alkalmazkodjunk olvasóink igényeihez:

Éves előfizetői ár:

5000 Ft (tartalmazza a postaköltséget, az év végén pdf formátumban elektronikusan is előfizetőink rendelkezésére bocsátjuk az évi négy számunkat!)

Éves elektronikus előfizetői ár:

4000 Ft (pdf file-ban e-mailen a lapszámok megjelenésekor)

Egy számot megrendelőknél:

1250 Ft + postaköltség

Egy szám **könyvesbolti ára:**

1500 Ft

A folyóirat megrendelhető a kiadó e-mail és postai címén.

Korábbi számunkat (postaköltség felszámolásával) a szerkesztőség címén szintén meg lehet rendelni.

Rendkívül fontos folyóiratunk számára előfizetőink támogatása! Kérjük, támogasson bennünket előfizetésével.

Jövedelemadójának 1%át ebben az évben is felajánlhatja egy olyan egyesületnek, alapítványnak, amelyet arra érdemesnek ítél. Folyóiratunk szerkesztői azzal a kéréssel fordulnak Önnek, hogy ha támogatásra méltónak tartja folyóiratunkat, válassza az AETAS-t.

Adószámunk: 19079581-2-06

Nagyon köszönjük Olvasóinknak eddigi támogatásukat!

Aetas Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179

<http://www.aetas.hu>

aetas@mail.u-szeged.hu

Az AETAS történettudományi folyóirat. Megjelenik évente négy alkalommal. Kiadója az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület. A lap főként történeti tárgyú tanulmányokat, forrásokat, kritikákat, ismertetéseket, interjúkat közöl, de szívesen fogad írásokat a társadalomtudományok más ágaiból is.

*

Az AETAS megjelenését döntően alapítványi támogatás teszi lehetővé. Az AETAS több vagy akár egy száma is megrendelhető a szerkesztőség címén.

A folyóirat előfizetési díja egy évre 5000 Ft.

A lap ára egy szám megrendelése esetén 1250 Ft + postaköltség,
könyvesboltban 1500 Ft.

A folyóirat elektronikus előfizetési díja egy évre 4000 Ft

*

Az AETAS-t a szerkesztőség terjeszti. A lap megvásárolható:

Budapest:

Írók Könyvesboltja
ELTE BTK Könyvtár
Penna Bölcsész Könyvesbolt

*

Kiadja az AETAS Könyv- és Lapkiadó Egyesület

6701 Szeged, Pf. 1179.

e-mail: aetas@mail.u-szeged.hu

<http://www.aetas.hu>

Felelős kiadó: Deák Ágnes

Olvasószerkesztő: Horváthné Szélpál Mária

Szerkesztőségi titkár: Wirth Letícia

Telefon: +36 (30) 59-66-594

A borítót tervezte: Annus Gábor

Nyomdai munkálatok: Innovariant Nyomdaipari Kft., Algyő

Felelős vezető: Drágán György

ISSN 0237-7934

Bolti ár: 1100,- Ft
Előfizetőknek: 1000,- Ft

Az Országos Központi Honvéd Választmány – mely elsősorban a tagszervezetek munkáját próbálta összehangolni – 1869-ben Pesten országos gyűlést rendezett az egyletek számára, és reagáltak a kormány addigi intézkedéseire. Határozatban mondták ki az idősgondozás fontosságát. Vidats János, a márciusi ifjak egykori tagja, a szabadságharcot végigharcoló, majd börtönbüntetést is elszenvedő politikus javaslatára döntést hoztak, hogy Pesten egy rokkantházat építenek, hogy a magukat ellátni már nem tudó idős honvédekről gondoskodhassanak. A Választmány öt főből álló Menház-bizottmányt állított fel, ennek vezetésével Vidatsot bízták meg.

Szinte azonnal hozzákezdtek az országos adománygyűjtéshez. Megyei honvédegyletek és magánszemélyek, nagyobb iparvállalatok és kisebb műhelyek, jómódú polgárok és keresettel alig rendelkező szakképzetlen munkások, férfiak és nők, idősök és fiatalok, tehát a társadalom minden rétegét képviselő honpolgárok adakoztak a Menház javára. Sokan nehezen megtakarított krajcárjaikat adták, de voltak, akik több ezer forinttal járultak hozzá a nemes cél megvalósításához. Kossuth Lajos ezer forintot küldött az építkezés javára. Jótékonysági bálók, színi előadások és táncmulatságok egész sora szerveződött, hogy bevételeikkel szintén hozzájáruljanak az építkezés előkészítéséhez. Az adománygyűjtésből a '48-as hősök özvegyei is kivették a részüket, őket Damjanich Jánosné Csernovics Emília vezette. Fontos adalék, hogy az aradi vértanú özvegye Vidats János feleségének, Csernyus Jozefának a barátnője volt, együtt dolgoztak a különböző bazárok, adománygyűjtő összejövetelek szervezésén. 1871 tavaszára már több mint 87 ezer forint gyűlt össze, de az építés előkészítéséhez már 1870 nyarán hozzáláttak.

Gönczi Ambrus tanulmányát számunk 85–98. oldalán olvashatják.
